

Albatros – malá Střelka

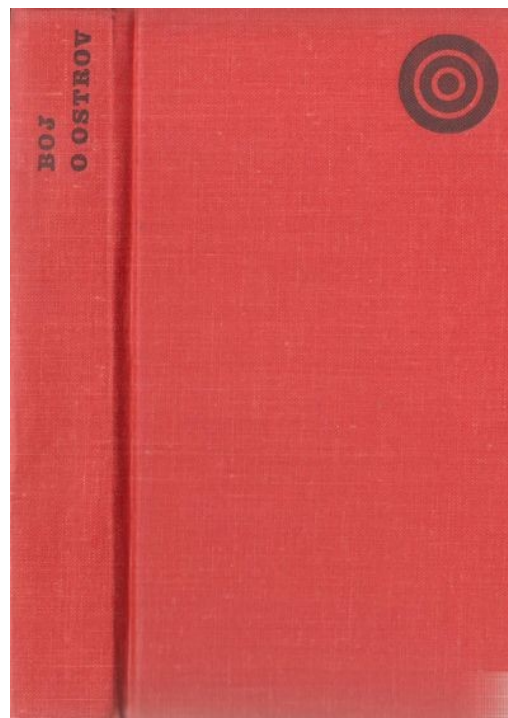
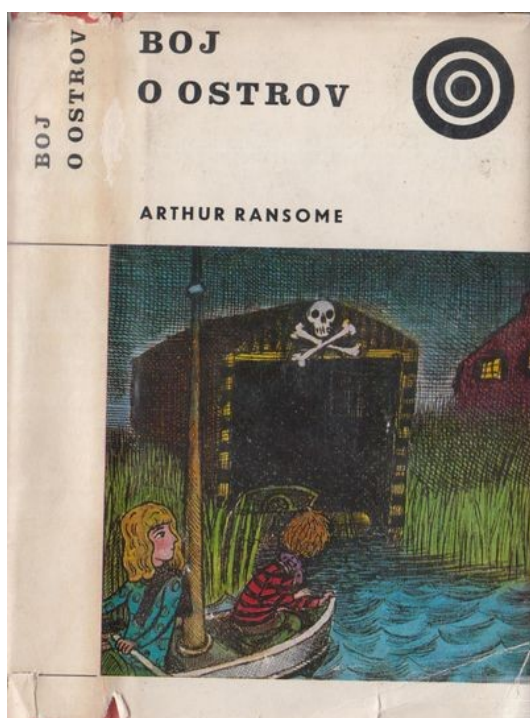
Tentokrát se podíváme na vydání knih AR v bývalém Státním nakladatelství dětské knihy nově přejmenovaném na Albatros v edici Střelka¹.

Jako obvykle, první knihou vydanou v nové úpravě byl Boj o ostrov v roce 1971. Na tomto vydání bylo několik novinek.

Zařazení do této edice přineslo nový menší formát (105 x 175 mm). Ten se jevil šikovný pro prázdninové čtení, ale měl i své nedostatky, jak se ukázalo u následující ransomovky, ale to bych předbíhal. Knížky se lišily jen papírovým přebalem, vazba v oranžovém plátně byla u všech knih stejná (samozřejmě až na název vytištěný na hřbetu).

Nový byl i ilustrátor. Kamil Lhoták, který ilustroval vydání v KOD, sice ještě žil, jenže jak se ukázalo v jakémsi rozhovoru², ilustrování Ransoma jej příliš nebavilo a tak nakladatelství zvolilo ilustrátora nového. Byl jím Jan Černý (*1919 †1997) a s ním jsou ransomovky vydávané v Albatrosu spojené po dlouhou řadu let. Ačkoli jsou k jeho ilustracím různé výhrady, přistupoval k ransomovkám zodpovědně. Některé knížky mají v různých vydáních odlišné varianty ilustrací, ale to trochu předbíhám. Obecně se dá říct, že Jan Černý plachetnicím moc nerozuměl, což je při ilustrování knih AR dost silný hendikep. Dalším specifikem jeho ilustrací je naprosté ignorování „jednoty času“. Takže mu vůbec nevadilo kreslit Vlaštovky v džínách a současně paní Walkerovou v šatech téměř viktoriánských. Nad těmito rozpory se pozastavovali i naši britští přátelé, ale berme to jako autorskou licenci a snad i vedlejší zdroj pobavení. Patrně by si zasloužil samostatný medailonek, jenže zatím se mi nepodařilo nashromáždit dost informací.

Jak už jsem zmínil, první ransomovkou v edici Střelka byl Boj o ostrov v roce 1971. (sv. 88).

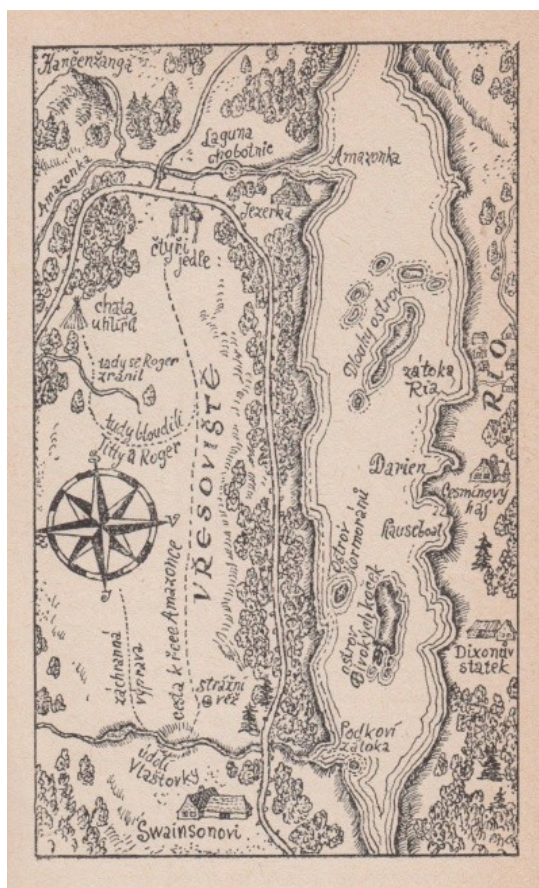
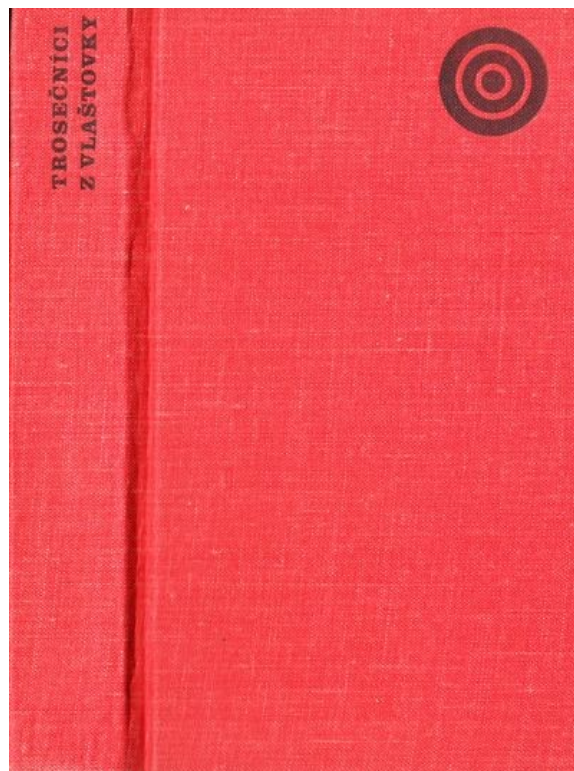
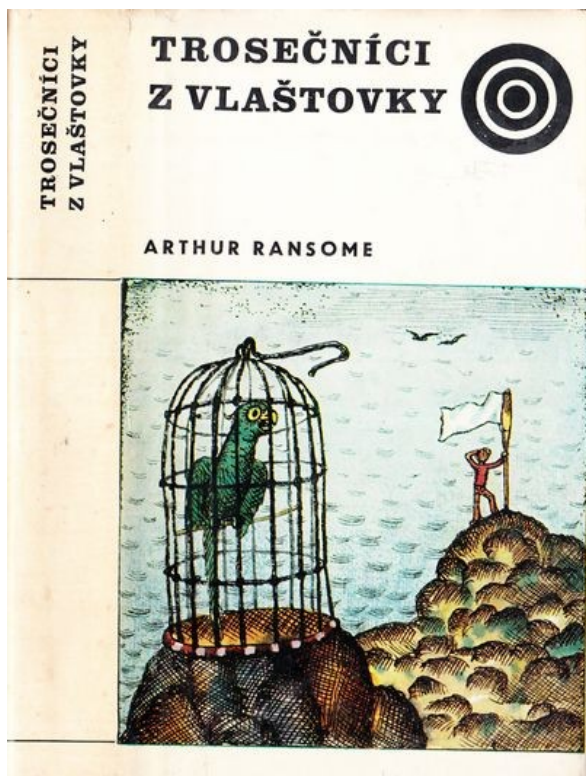
- 1 Edice Střelka vycházela nejprve SNDK a pak v Albatrosu od roku 1959 až do roku 1990 postupně v různých podobách. Dlouhá léta byl společným znakem menší formát. Nejstarší byly vázané v laminované vazbě, pozdější byly brožované a potom opět vázané, tentokrát v plátně s papírovým přebalem. Pozdější publikace z této edice už byly formátu o něco většího, ale to předbíhám. Tzv. „velké Střelce“ bude věnovaná další kapitola
- 2 Trochu více ve Zpravodaji 2 duben 1988

V knížce nechybí mapa ostrova Divokých koček, která je podle charakteristického rukopisu zjevně dílem Jana Černého, mapa celého jezera chybí.

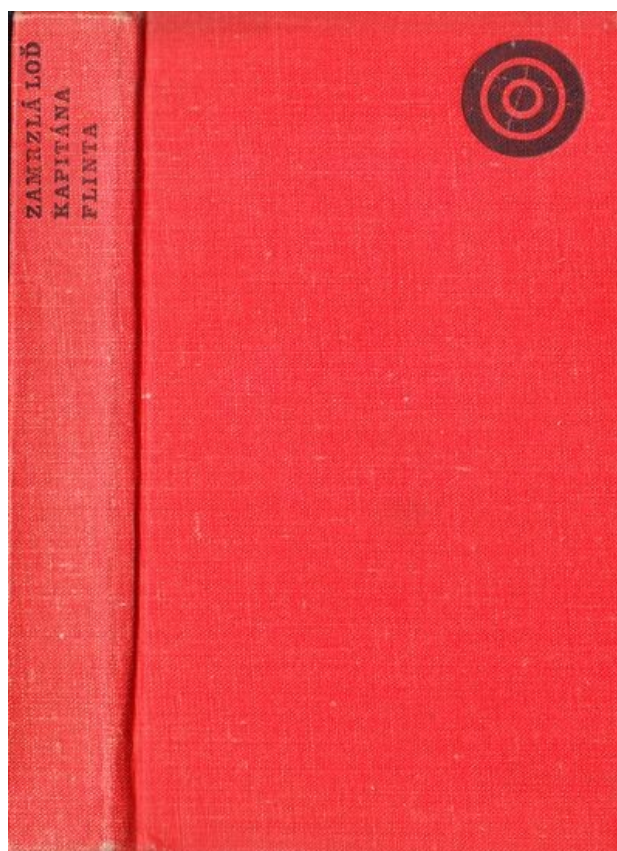
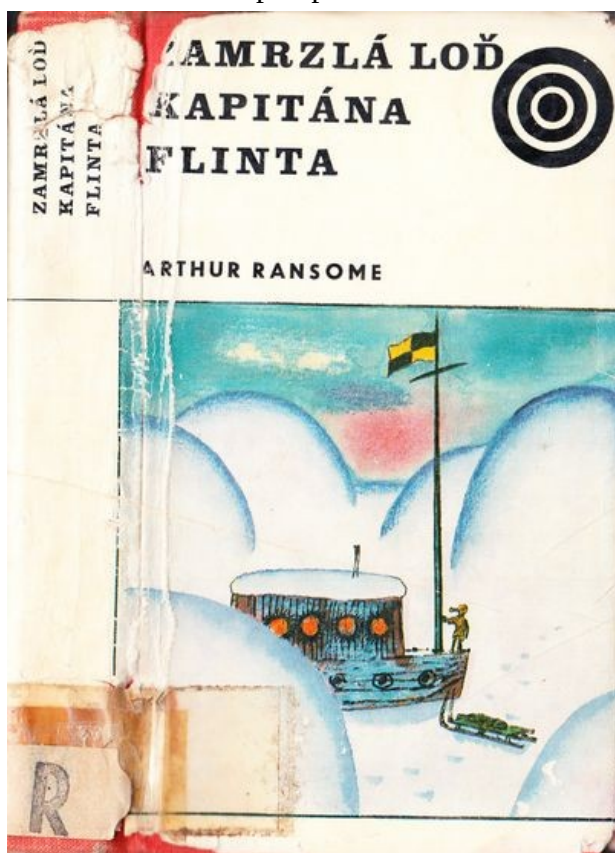
Hned v roce 1972 následovali Trosečníci z Vlaštovky (sv. 93). Jak všichni čtenáři AR dobře vědí, je tahle kniha ze série o Vlaštovkách a Amazonkách nejtlustší. Aby se knížka malého formátu udržela v přijatelné tloušťce, požádalo nakladatelství překladatelku o zkrácený překlad. Paní Zora Wolfová na to vzpomínala jako na nevděčnou a nepříjemnou práci, a že už by nic podobného dělat nechtěla.

Pro ty, kteří tohle vydání nemají, jen uvedu, že byla vypuštěná místa popisující „jezerní“ zvyky a další detaily, které nesouvisejí přímo s dějem. Pokud tedy nejste vyloženě sběratelé knih AR, doporučuji se tomuto vydání spíše vyhnout.

Mapa tentokrát ukazuje celé jezero.

V roce 1973 se objevila Zamrzlá loď kapitána Flinta (sv.102), poprvé v překladu Zory Wolfové. Knížce to prospělo.

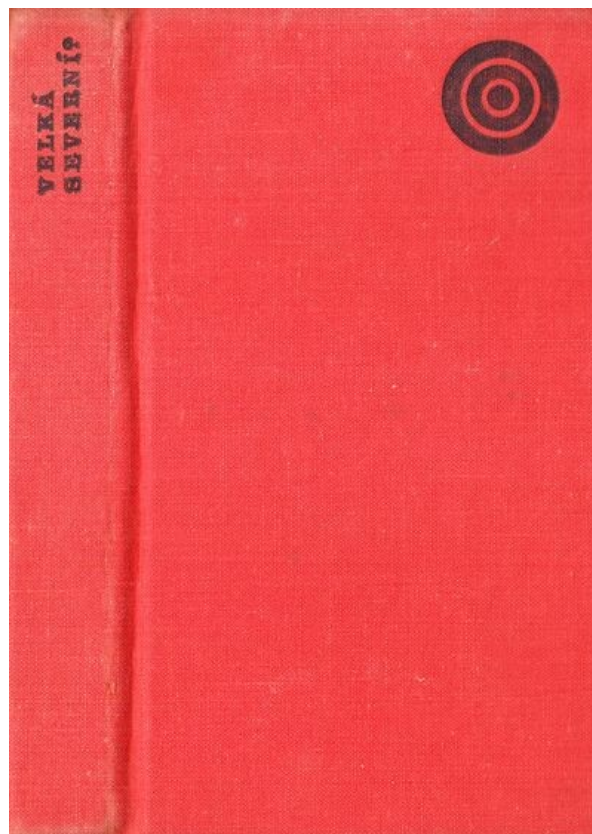
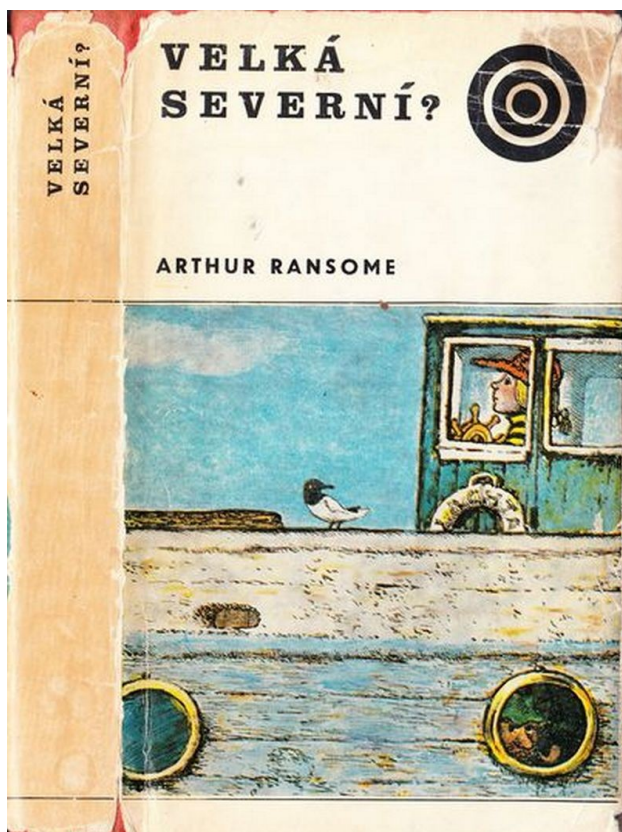

Mapa v ZL není, o tom, kde asi u jezera ležel Severní pól, se dozvídáme pouze z náznaků v textu.

Poslední ransomovka v „malé“ Střelce byla v roce 1974 Velká severní? (sv.108). Snahy o záchranu vzácných potáplic se odehrávají na blíže neurčeném ostrově na severu Skotska. Šlo o první české vydání tohoto příběhu. Zde se do překladu vloudila chyba. Ačkoli paní Wolfová biologické názvy konzultovala s nějakým ornitologem, česká jména potáplic jí poradil špatně – jména potáplic se zamotala. V angličtině je ta potáplice, která je vlastně titulní postavou celé knihy, Great Northern Diver (*Gavia immer*), jenže česky se nejmenuje velká severní, ale **potáplice lední** a ornitologické autority uvádějí, že hnízdí na vnitrozemských jezerech Arktidy. Její hnízdění ve Skotsku by tedy bylo pozoruhodnou anomálií. Ty druhé potáplice, které se v knize vyskytují, se anglicky jmenují Black-throated Diver (*Gavia arctica*), doslova přeloženo potáplice černokrká, jenže správný český název je **potáplice severní**. Ta hnízdí v severních oblastech Evropy a Asie a oblast hnízdění zahrnuje i část severního Skotska³.

Mapa ve Velké severní? pochopitelně není, protože účastníci expedice se snaží místo hnízdění potáplic ledních utajit. Z tohoto důvodu nejsou mapy ani mezi originálními ilustracemi Arthura Ransoma, jen náčrtek zátoky Čističů a i tam je začerněné číslo mapy Admirality, z níž mapka vychází.

3 Zmatek s potáplícemi je uvedený na pravou míru ve vydání VS v nakladatelství T&M

Tím vydávání knih A. Ransoma v tomto malém formátu skončilo, v edici Střelka ovšem ještě ne. Jenže edice Střelka pokračovala knížkami většího formátu. Číslování svazků zůstalo zachované i pro opakovaná vydání stejné knihy, i když se třeba novější vydání lišilo nejen formátem, ale i ilustracemi.

Ačkoli se tedy jednalo o stejnou edici, necháme si ransomovky vydané ve „velké“ Střelce na příští pokračování tohoto přehledu.

čfk